

Марксови Студенти

БРОЈ 10 — ГОД. V

28-III-1951

ЛИСТ ИЗЛАЗИ

СРЕДОМ

ЦЕНА 4 ДИН.

ОРГАН НО СРБИЈЕ НА БЕОГРАДСКОМ УНИВЕРЗИТЕТУ И ВЕЛИКИМ ШКОЛАМА

ПРЕ ДЕСЕТ ГОДИНА

СНАГОМ НАРОДА

Нема дебатног клуба без дискусије

Бројни датуми борби, славе и победа красе историју људског прогреса. Велика земља Револуција и необузданих духова, земља 1789 и Париске комуне, достојна је признања које јој цели свет одаје, сећајући се великих и по значају општечовечанских датума њене историје. Али, историја увек рађа нове датуме — а стварају их нови неимари. Велика књига прошлости човечанства забележила је на неким својим страницама део часне историје Југословенских народа. Хроника последњег деценија, међутим, нема ни једне странице на којој није дубоко урезан по неки јубилеј наших народа. До недавна су многе нације могле с оправдањем само завидети великом француском народу због његове херојске прошлости. Данас пак, ми можемо бити поносни да смо за последњих десет година сразмерно исписали највише датума о којима напредно човечанство може с поштовањем да прича. 27 марта започиње то најлепше поглавље наше историје.

Западна Европа и део Скандинавије лежали су под ногама Хитлерових армија. Аустрија и Чехословачка биле су окупирани, Пољска, Француска, Белгија, Холандија, Данска и Норвешка поклекле су без озбиљних борби, а на основу споразума с профашистичким владама хитлеровци су запосели Мађарску, Румунију и Бугарску. Ретки су били оптимисти. Комунистичка партија је припремала народе за тешке дане, који су убрзо уследили. Противнародна и директно профашистичка политика паразита — властодржаца у годинама пред рат, кад су они тражили нови ослонац за одржање своје власти, формално је водила југословенске народе у нежељен загрљај са силама Осовине. Они су вешто припремили 25 март. Тога дана је у дворцу Белведер у Бечу издајничка влада Цветковић-Мачек потписала Тројни пакт. Као што су увек радили без народног одобрења, тако је било и овога пута.

Но, народ сад није покорно сagne главу, није изгубио оријентацију. Партија је била на његовом челу. Иако су хитлеровци путем сличних пактова без особитих непријатности већ успели укупчати у свој „нови поредак“ неке европске земље, управо оне које данас немају стиду да нас чак називају и фашистима, то су с Југославијом повукли нежељена искуства. Вулкан народног гњева затутио је. Грађанство Београда, а нарочито студенти Београдског универзитета, радници и остала омладина у демонстрацијама 26 марта одлучно су рекли: не! „Боље рат, него пакт!“ — кличало се тих дана, тражећи савез са Совјетском Русијом. 27 марта су стотина хиљада трудбеника у свим градовима дигли свој глас. Наши народи су тих дана једнодушно показали своју решеност „да се пре стојећи боре, него клечећи умру“ (Тито). Док су Хитлер и Мусолини били на врхунцу своје моћи, захваљујући снази једног релативно малог народа, први пут су претрпели неуспех њихови планови. То је био први Хитлеров пораз.

Приближавао се дан обрачуна. Влада Цветковић — Мачек је била срушена. У капитулантску Симовићеву владу, међутим, ушли су многи дојучерашњи потписници пакта. Нова влада је очито срњала у издају. Јасно је било да ће корумпирано војно и политичко руководство у земљи отказати већ у првом одлучном тренутку. Партија није заваравала масе, већ је пророчански наговестила догађаје којима смо неминуовно ишли у сусрет. Комунисти су отпочели с неуморним радом у војсци, међу грађанством и масама становитеља. Но, било је касно и немогуће да се земља спаси од катастрофе. Издајничка влада није учинила ништа да би припремила земљу за одбрану. Захваљујући неуморној агитацији комуниста, 6 април није никога изненадио. Војници су се бо-

рили и онда кад су их напустили команданти, али узалуд — издаја је била дуго и систематски припремана.

Али народ је остао веран својим идеалима. Одушевљење од 27 марта и жеља за слободом инспирисали су га на будуће подвиге. Једино могућу путању развика означили су комунисти, бројним својим жртвама у првим данима устанка, 27 март и догађаји који су му следили, правилна оцена ситуације од стране Партије у том моменту, показали су да је Југославија зрела за Револуцију, кроз коју су наши народи исписали, крвљу и безбројним жртвама, најлепше поглавље последњих деценија историје.

Данас, после десет година надчовечанских напора и победоносног марша, који је почео 26 марта на улицама Београда, немамо ни једног дана уназад на којег не би могли само с поносом да гледамо. Многи нам се до данас диве и одају нам признање. А они са Истока којима од увек нису били драги наши успеси, могу да нам и данас завиде. Никаким маневрима није било лако срушити 10 годишње тековине једног херојског народа. О снагу социјалистичке Југославије, која је делом целог народа, срушила су се сви планови њених непријатеља — они

су показали своје право лице. Контрареволуционарна политика СССР показала је целом свету какав мир ко жели, ко је искрени поборник мира, и на другој страни — ко га угрожава.

Велика заслуга за то припада нашој земљи. Зато она данас није усамљена. Мирољубиву политику социјалистичке Југославије с достојним признањем цени цело напредно човечанство, које са симпатијама прати иступе наших претставника у међународном политичком животу, јер се принципи наше политике подударају с интересима свих оних који искрено желе мир.

Руководићемо се речима друга Тита: „Радимо као да је 100 година бити мир, а будимо спремни као да ће сутра бити рат“. Заиста, будимо спремни, што и јесмо, јер имамо шта да бранимо. Данас, када слави-мо 10-годишњицу наше народне револуције и њених великих тековина, ми можемо да нађемо безброј славних тренутака из ове недалеке прошлости. Сећање на њих и на надчовечанске напоре наших народа у протеклом деценију даје нам снаге и поверења да се одупремо свакоме ко покуша да уништи оно што смо започели пре десет година — 27 марта 1941.

Почетком ове школске године покренути су на Београдском универзитету и Великим школама дебатни састанци студената. Пре рата омиљена и негована од најпрогресивнијег дела студената, којима су на челу били комунисти, дебата је била снажно оружје унапређења науке и њена одбрана од разноразних и идеалистичких и метафизичких теорија буржоаске идеологије.

Тај карактер, оружја за одбрану и унапређење науке, форме која омогућава слободно изражавање свачијег става, места где ће се разменом више мишљења моћи донети најправилнији закључци из свих области науке, културе и политике, који су због било чега предмет спора или интересовања у аулама, семинарима и вежбаоницама факултета, такав карактер требало је да добију и наше дискусије на обновљеним дебатним клубовима.

Основни проблем свих дебатних клубова и секција био је да пронађу свој властити садржај. То међутим, па и кад се имала јасна слика о основној линији коју треба спроводити, није било ни мало лако. А давање „одозго“ неких директива, чиме се било и почело, могло је само нашкочити дебатног клуба и довести га у хорсокак шаблона. Јер не само скуп историчких факултета, не само сваки факултет и група, већ и свака година поједине групе има сво-

ју властиту проблематику и специфичне задатке. И због свега овог, а и због старе истине да све што је ново тешко продире, прошли семестар био је период лутања и тражења садржаја рада, период организационог учвршћивања дебатних клубова.

Испочетка се у дебатни клуб трпало све, те је претила опасност да он постане једина форма идеолошког, политичког, културног па и физкултурног образовања. Теме као што су „Утисци фудбалера са турнеје по Бразилији“, „Савети архитеката ФНРЈ у Дубровнику“, „Значај планирања у шумарству“, „Остварење пароле фабрике радницима, као виши стадиј друштвеног уређења“, „Утисци са IV заседања ОУН“ итд. итд. показују то најбоље.

Користећи прва искуства и изводећи из њих закључке, управе дебатних клубова почеле су, сасвим правилно, сужавати садржај свога рада. На Техничкој великој школи и Медицинској великој школи тај нови садржај дебатних клубова и секција све се пре свега на постављање и расправљање проблема политичко-теоретског карактера, кроз које треба развијати појмове из појединих области теорије марксизма-ленинизма, на теоретску разраду линије наше Партије, а онда и на обухватање таквих питања теоретско-стручног рада који су захтевали научно објашњење и анализу. На већини факултета Универзитета, карајтер дебатних клубова и секција одређује постављање на дискусију, пре свега, стручних проблема; анализирање разних научних питања у светлу дијалектичко-материјалистичке поставке истих. То, међутим, овим дебатним клубовима не смета да на своје састанке поставе и све остале проблеме за дискусију уколико су предмет спора међу студентима.

Међутим, већина дебатних клубова и секција, на Универзитету и Великим школама, није се држала тих основних својих принципа у постављању тема на дискусију. Неки су одлазили из крајности у крајност, дискутујући само проблеме из једне области друштвеног или политичког деловања. Други, опет, (а таквих је највише), уколико су се и држали задатака која су сами поставили, нису знали наћи праве теме и правилно их оформити. Само неколико примера. Ево како изгледају „политичко теоретске“ теме постављене прошле недеље на дебатним клубовима Техничке велике школе: „Нов начин планирања у привреди и нови финансијски систем“, „Електротехнички факултет: „Значај електрификације“, Машински факултет: „О односима са суседним земљама“ итд. Што се тиче теме „Нови начин планирања...“ мишљења смо да би врло добро дошла за дебатни клуб Економског факултета (јер би економистима таква тема и могла и требала бити предмет опширне дискусије). За грађевинаре, било би довољно — опет по нашем мишљењу, — да је ова тема одржана као предавање, које би у ту сврху организовао агитпроп или нека његова комисија. Слична је ствар и са темом „О значају електрификације“. Искрено говорећи, не верујемо, да је тако позната тема и овако широко постављена (предавања са оваквим темама била су актуелна 1945 године у организацијама Народних фронта) могла не само изазвати неку дискусију, него ни дубље заинтересовати студенте електротехнике. И, о трећој: „О односима са суседним земљама“. Није ли то тема за политичке информације? У вези са овим примером имамо још само два питања: прво, у чему је теоретско политички карактер горњих тема и, друго, не прети ли нам опасност да овако постављеним темама дебатни клуб поистоветимо са прошлогодишњим политичким курсевима, наравно, са нешто више ширине?

Други пример: У последње време дебатни клуб и секције Техничког факултета имале су ни више ни мање четири теме из области културе („О идејности у уметности“, „О у-

ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Узроци неуспеха

Последњи Јануарско-фебруарски испитни рок на Грађевинском факултету издвојио је из осталих један врло важан проблем. Математику П положио је свега 1% кандидата (од 197 свега 2), а математику I свега 3% (од 142 свега 4). Ако се узме у обзир да ово није први пут да се на математици добијају овако лоши резултати, као и да је у овом року заостале испите из математике 65% кандидата полагало по трећи пут, а 35% по седми пут(!), проблем је више него забрињавајући. Свако ће да се запита — који су разлози овом неуспеху? Да ли се математика заиста не може положити? Како побољшати резултате?

Анализирајући стање на факултету може се доћи до закључка да су узроци оваквих резултата и објективне и субјективне природе. Свакако да је на успех утицао недостатак потребних (и за просечног студента практичних) уџбеника. Поред тога сви кандидати су поред заостале математике имали и низ других предмета које је такође требало слушати. У објективне потешкоће треба убрајати и недостатак простора и

итд. Можда би могло да се говори и о раду катедре математике: није ли њен рад могао да буде плодноснији, није ли број асистената довољан итд. У овом чланку међутим хтели бисмо се задржати на неким разлозима субјективне природе.

У последње време појавило се више мишљења да су ови испити код већине студената проблем психолошке природе, тј. да на резултате испита у великој мери утиче и психолошка спремност, односно, неспремност кандидата. Непологање испита за испитом ствара код људи мишљење о властитој неспособности, о властитој мањој вредности итд. „Ми математику никад нећемо положити, јер не можемо да је научимо“. Та уображеност у своју неспособност, с друге стране, слаба самокритичност, ометају редован рад на припреми испита.

Ако се погледа како су ти студенти спремали математику до сада, може се констатовати да велики број њих није ни за један рок темељито прешао цео програм математике. Док им је математика био редован предмет у већини случајева нису ре-

довно или уопште слушали предавања или вежбе, било зато што су радили друге предмете, било зато што су у то време већ имали заосталих испита. Касније, кад им је математика била заостао испит, никад себи нису поставили задатак: научити је од почетка до краја. Градиво се спремало већином пред сам испит и то неке партије, рачунајући да се оне остале партије „знају“. Прекиди у раду, међутим, штетно су утицали и на оно већ научно, јер се после сваког испитног рока по нешто заборављало. Но и поред тога, ови студенти су форсирали кампањски рад „по партијама“. Поред тога у већини случајева су се тражили типични задатци и учили се напамет, рачунајући да ће им такви задаци пасти на испиту. Математику је потребно учити размишљајући, повезано и у целини, ако се желе постићи стварни резултати. Тражење и учење напамет задатака који ће доћи на испиту, потпуно је погрешан метод.

Индивидуални рад је код већине случајева слабо примењиван. То се (Наставак на другој страни)

Двадесет седмог марта 1941 године, улице свих градова наше земље биле су испуњене одушевљеним масама. Народ је манифестовао са пароллама у рукама вестан своје снаге и победе.

Други пример: У последње време дебатни клуб и секције Техничког факултета имале су ни више ни мање четири теме из области културе („О идејности у уметности“, „О у-

(Наставак на другој страни)

(Наставак са прве стране)

метности у социјализму", "Уметност и друштво", "Реализам и књижевност". Поставља се питање, да ли заиста студенти Технолошког факултета осећају толику потребу и зар у то време није било и других проблема?

Ни клубови Медицинске велике школе нису успели наћи форму у свом садржају рада. Тако су, на пример, кроз готово све клубове и секције Школе (као по неком шаблону) дефинисале исте теме, као: "Улога личности у историји", "Држава у прелазном периоду", "Бюрократа као друштвена појава" итд, па се стицало утисак да су се те теме стављале на репертоар, не због неке потребе да се о њима — баш на тај начин — дискутује, већ просто зато што је то онда био укупљени програм политичко-идеолошког рада у свим организацијама Народне омладине и Народног фронта Југославије. Ми не тврдимо да теме са таквом садржином нису биле потребне у политичко-идеолошком образовању студената. Само, ове теме су се могле (уколико је било обавезно баш на такав начин прорадити) најпре дати у оквиру политичких предавања, или кроз активе Народне омладине, а тек онда, и уколико би се тамо појавила нека спорна питања (рецимо из теме "Бюрократа као друштвена појава" питање "Касте и класе" итд), та питања (а не читаве теме) дати на дебатни клуб или секцију, и то не на све клубове и секције, већ само тамо где се појавило неко неслагање које захтева дискусију. Тиме би пре свега, идеолошко-политички рад направили занимљивијим и разноврснијим, (не би га спроводили само искључиво кроз дебатни клуб!), а затим дебатном клубу дали и његов прави дебатни карактер. Уопште, изгледа да управе многих наших дебатних клубова мешају појам обичног предавања са појмом реферата који треба да набаци питања за дискусију. Јер, дебатни клуб без дискусије и није никакав дебатни клуб.

Ова појава, да се на дебатни клуб (често и без икаквог оправдања) набацију свакојаке теме и да се не води довољно рачуна о томе шта је уствари дебатни клуб, карактеристична је готово за све дебатне клубове факултета и великих школа у Београду. Дебатни клуб постаје на тај начин "девојка за све". Зашто одржавати политичка предавања, политичке информације, стручна предавања, усмене новине итд. итд. кад зато постоји универзални "изум" — дебатни клуб. То што се дебатни клуб на овај начин компромитије у очима студената, то и није, изгледа, важно. Да ово није преостар заклjučак, поткретимо га још једним примером са дебатних клубова и секција Пољопривредног и Шумарског факултета. Ево неколико њихових тема: "Проблем експлоатације шума уопште и посебно код нас", "Значај планирања у шумарству", "Значај примене геодезије у шумарству", "Пастер, Виноградски и њихов рад", итд. О овом не треба много коментара. Похвално је, свакако, да се студенти Шумарског и Пољопривредног факултета баве овим проблемима. Само, зашто на дебатним клубовима, кад су то теме за предавања? Јер све ове теме нису ни предаване тако да би тражиле неку дискусију или биле од неког оспорене. Никакво онда чудо што на састанцима ових и оваквих дебатних клубова нема добре дискусије ни задовољавајуће посете.

Међутим, многи дебатни клубови имали су добре теме и успешне састанке. ("Дијалектика у бесконачно малим количинама", "Наш архитектонски израз", "Економски развој САД за време и после Другог светског рата" и друге теме на ТВШ, "Менделеев систем и дијалектички материјализам", "Биологија у светлости дијалектичког материјализма", итд. на МВШ, "Сан као физиолошка појава", "О пореклу света", на Природно-математичком факултету "Обломов и сувински људи" на Филозофском факултету, "О перспективама развоја СССР-а" на НДВШ и многе друге). Али, и поред тога, управе клубова и секција из овог нису знале извући правилне закључке за даљи рад.

Толіко о садржају рада дебатних клубова.

А сви остали недостаци (или скоро сви остали) у досадашњем раду дебатних клубова нису суштинске нарави, већ само последица лоше и несрећно решеног основног проблема, садржине и форме њиховог рада.

Често се напр., чује да је спласло од тежине којим су студенти првих дана прихватили дебатни

клуб. Кажу "студенти се нису активно заинтересовали, нису у потпуности прихватили дебатни клуб као такву форму која ће у првом реду њима помоћи, као такво место где ће слободно моћи дискутовати и измењивати мисли". Да, то је, нажалост, за већину дебатних клубова тачно. Само то није зато што "студенти нису схватили..." већ зато што их се није знало заинтересовати, а пре свега зато што дебатни клуб није (не кривљом студената) постао оно што је требало: место измене мишљења по свим оним проблемима (о којима се дискутује у аулама, по ходницима, у вежбаоницама, на улици, у дому итд.).

А остала питања, стил рада у управи клуба, планирање, дужина реферата, привикавање студената да се спремају за састанке клубова, итд. — од другостепеног су значаја

за даљи развјат дебатних клубова. То су (сем последњег), техничка питања за чије решавање је најважнија добра воља.

Ми смо уверени да се многи другови са факултета неће сложити са свим закључцима и наводима у овом чланку и да ће он изазвати живу дискусију. То је уствари и једини циљ овог чланка. Да додатне болна места, која онемогућавају даљи развој дебатних клубова, и по тим питањима изазове свестрану дискусију. Редакција на томе неће остати. У истом овом броју редакција расписује анкету међу студентима, о раду дебатних клубова. Кроз петнаестак дана, кад добије одговоре на постављена питања у тој анкети, редакција ће организовати саветовање управа клубова и секција са Универзитета и великих школа на коме ће се (уз велику искуства) сви ови проблеми моћи темељито решавати.

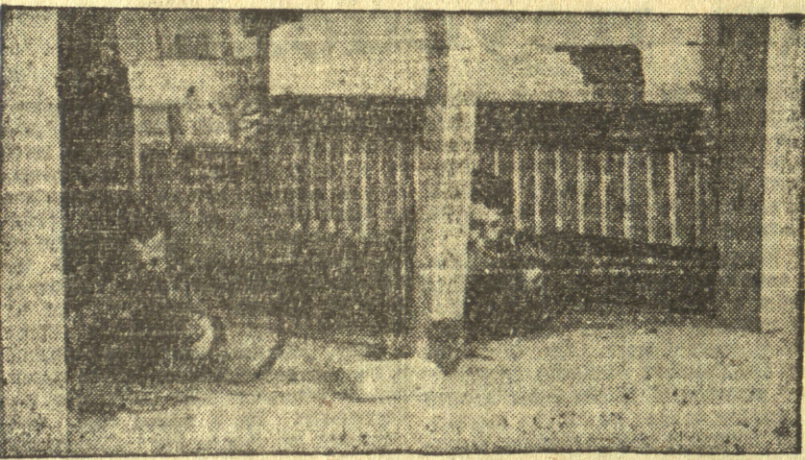
Како ускладити потребе праксе и наставе на Шумарском факултету

Недавно изашао правилник о полагању државног испита за свршене инжењере шумарства, покренуо је живу дискусију међу студентима шумарства IV године. Наиме ствар је у овоме. По ослобођењу створена су на Шумарском факултету два отсека: отсек за гајење шума и шумско-индустријски отсек. Студенти и једног и другог отсека на првој години слушају исте припремне предмете: неорганску и органску хемију, агрогеологију, ботанику, вишу математику, геодезију и политичку економију. А већ на другој години настаје диференцирање наставе. Веома се мали број предмета слуша заједно и претежно су засебни стручни предмети за обе групе. Основни предмет отсека за гајење шума су обнова и гајење шума и уређење шума. Студенти овог отсека уопште не слушају централне предмете шумско-индустријског отсека (шумска транспортна средства, механичка прерада дрвета, грађевинарство итд.). Међутим, правилник о полагању државног испита, на који

се стиче право после двогодишњег рада у пракси, уноси извесну забуну међу студенте. Правилник предвиђа полагање и оних предмета које студенти појединих отсека кроз студије нису ни слушали. На нарочито тешкоћу наилазе они који су студирали групу гајења шума. Њима је, рецимо, потребно знање из предмета шумска транспортна средства који уопште нису слушали. Или, они који студирају шумско-индустријску групу, морају да знају мелiorацију и још неке предмете, који припадају искључиво отсеку гајења шума. Предмети су такве природе да за краће време и без боље основе немогуће их је савладати из уџбеника.

Потреба постојања сарадње између науке и праксе очигледна је у свим струкама, па и у шумарству. Значи, треба на неки начин ускладити наставу са потребама праксе да би будуће шумарство добило онакве стручњаке какве потребе захтевају.

М. Врзић

Практична настава из предвојничке обуке

Шта Ви мислите

О РАДУ ВАШЕГ ДЕБАТНОГ КЛУБА

Да би се отклонили сви недостаци који ометају даљи развјат дебатних клубова и секција на Универзитету и Великим школама, редакција је одлучила да по неким битним питањима консултује саме студенте, који су и најкомпетентнији да даду суд о раду свог дебатног клуба и секције.

Молимо студенте свих факултета да прихвате овај позив и своје мишљење — односно одговоре на ниже постављена питања — поднесу редакцији "Народног студента" било поштом, било лично.

ПИТАЊА

1. Сматрате ли да је садржај (карактер) Вашег дебатног клуба (секције) правилно одређен. Ако не, какав би му ви карактер дали, ужи, шири или сасвим дручки?
2. Какве теме би, (у вези са садржајем којег сте нам у горњем одговору означили), требао Ваш дебатни клуб да поставља на дневни ред?
3. Какав би, по Вашем мишљењу морао бити однос између централног дебатног клуба, клуба године и секција с обзиром на распоред тема?
4. Шта је, по Вашем мишљењу, било позитивног у досадашњем раду дебатног клуба, а шта негативно?
5. Мислите ли да ће правилан садржај и интересантна форма — сами решити питање масовности у Вашем дебатном клубу или би требало предузети још нешто у том правцу?
6. Ко треба да буде предавач, каква треба да буду предавања (да ли набацивање теза, опширно излагање материјала, без реферата итд.)?
7. Да ли Ваше колеге у управи дебатног клуба (секције) имају довољно услова (образовања, организационих способности) да руководе њима?
8. Како би Ви организовали везу између студената и управе клуба?
9. Имате ли неки предлог у вези са било којим проблемом из рада Вашег дебатног клуба (секције)?

У недељу, у 7 часова изјутра, кренуле су прве колоне студената Медицинске велике школе у правцу Бановог брда и Филмског града да посматрају маневар борбених и санитетских јединица Југословенске армије, који је организовао Савез бораца са Комитетом Народне омладине МВШ у оквиру ванармиског васпитања омладине.

Док смо се пели уз косе ка Филмском граду, око нас су лежали заклоњени и маскирани "црвени" и очекивали команду. Стазе су биле испресецане траншејама и телефонским жицама. Звучници, инсталирани по обронцима брда на читав километар око Филмског града, преносили су музику Радио Београда. Хиљаде посматрача размештале су се са обе стране простора да посматрају наступање и јуриш. "Плави" су већ били у рововима и очекивали напад.

Око 9 часова стигао је генерал-лајтант Гојко Николић. После репорта одржао је говор студентима, у коме им је указао на озбиљност данашње ситуације, на угрожавање светског мира, на чување живота, али не и на успаљивање.

Напад "црвених"

Око 10 часова почео је напад "црвених". Артиљеријска припрема изведена је прилично убедљиво, али су најубудљивији били моменти наступања, а нарочито јуриша. Непријатељ је био добро укopan, а пред собом је имао брисани простор. При поновљеном јуришу "црвени" су протерали непријатеља, а на положају су остали "мртви" и "рањени". Непосредно иза стрељачког строја прилазе болничари са санитетским торбицама и носилима. Није ни мало лака ствар прићи рањенику док траје борба, зауставити крварење, превести рану и извући га из ватре. Много је наших болничара у прошлом рату изгинуло извлачећи рањенике. Са великом пажњом прате студенти привлачење на коленима и лактовима једног болничара: са које стране прилази рањенику, како отвара завој, цепа кошуљу и превеја рану на грудима. Око једнога рова велика група коментараше рад болничара, који превеја војника рањеног у око.

Борба се још води у правцу Београда, где се непријатељ повлачи. Преко звучника се обавештавају студенти да по групама са година поју на пуковско превејалиште, куда се преносе рањеници. Групе студената се окупљају око рањеника, интересују се како су превејени поједини делови тела. На батаљонском превејалишту леже на носилима четири војника. Један војни лекар објашњава улогу болничара, пошто овде још нема лекара, показује комплете са улагама. На узглављу свакога војника налази се рањеничка карта, у коју се уноси где је рањен, која је помоћ пружена и када.

"Рањенике у склониште"

Пуковско превејалиште се налазило у једној долини испред Филмског града. Није потпуно заклоњено, али је близу пута и могуће је да се добро обезбеди од заосталих група протераног непријатеља. Док се студенти размештају по околним косама,

на место где ће се формирати превејалиште пристижу делови санитетске чете. Руководилац извођења објашњава преко звучника наређење које је добио командир чете: да развије превејалиште, да га маскира, да постави осматраче авиона и да води обезбеђење од непријатељских група, које су остале у позадини наших јединица.

Скоро невероватном брзином развија се превејалиште. За седам минута су подигнута три шатора, прекривена мрежом за маскирање, наложена ватра за кување ручка рањеницима. Са околних коса су пристизали рањеници на носилима. Већ неколико рањеника, је прошло кроз "пријемно". У превејалишту, на четири кочиња, постављају се носила и лекар, са белим мантилом и гуменом кецељом, већ пружа хируршку помоћ. На другом крају превејалишта један лекарски помоћник даје трансфузију крви једном војнику. Из транспортног шатора се евакуишу тежи рањеници аутом. Посао око рањеника се одвија савршено тачно и брзо.

У даљини, скоро неприметно за неизвежбано уво, чује се зујање авиона. Осматрачи са брда дају неке знаке. За час се превејалиште претвара у прави мравњак. Преко звучника преноси се објашњење: "склањајете се, склањајте се". Непријатељски авиони. Гаси ватру. За неколико секунди авиони надлежу превејалиште и обрну шавају. Одбрана отвара пушчану и митралеску ватру на авионе, јер врло ниско лете. У превејалишту се више нико не види. Чак су и лакши рањеници у склоништу. Авиони бомбардују — и један шатор је срушен. Праве нови круг. "Склањај рањенике, непријатељски авиони још круже. У склониште", објашњава се преко звучника. И трећи пут су авиони надлетали превејалиште. У том моменту са десног крила отпоче јака пушчана ватра. У сарадњи са авиацијом непријатељ се привукао превејалишту и сада врши напад. Болничари, лажи рањеници и војници за обезбеђење ускочу у ровове и примају борбу.

Непријатељ је одбијен, јер је командант пука послао помоћ. И док јединице пука прогоне разбијеног непријатеља, превејалиште наставља рад.

По завршетку извођења студенти улазе у превејалиште и још под утиском изведене борбе живо се интересују за све детаље, којих је тако много. Највише студената се окупло око шатора за превејање. Војници — болничари објашњавају како превејају главу и груди. Сваки покрет руке је израчунат, јер је време овде врло скупоцено. Фронт стално шаље рањенике. Сваки минут непотребног крварења је опасан.

Студенти МВШ су на овоме извођењу видели своје борбено место у рату и стекли богато искуство о раду и улози санитетских органа у одбрани отаџбине.

Ј. П.

УЗРОЦИ НЕУСПЕХА

(Наставак са прве стране)

види и из чињенице да на 15 одржаних консултација, које је за студенте са заостајом математиком I одржала катедра математике, није било ни једног консултанта. Нити је кошта питао на њима, нити показивао вољу да сам ради на табли. Задатке који су том приликом давани радило је два до три студента.

Студенти са заостајом математиком II су, пак, далеко више пажње поклонили редовним предметима и изради графичких радова него заосталој математици. Велики број студената је још у децембру на састанцима изјављивао да математику још није отпочео да ради. Известан број њих није се уопште ни припремао за испит, јер је знао да се због неположене математике II у јануару не понавља.

За овакве резултате сноси добар део кривине и школска управа и омладинска организација, јер су, у великим случајевима, читав рад на спремању испита из математике прелустили самим студентима, не вршећи никаква илп површну контролу.

Ј. П.

ВАКЦИНАЦИЈА СТУДЕНАТА СА БСЖ-ОМ

Цепљење са БСЖ-ом почиње 2. априла на свим факултетима. Вакцинисаће се студенти прве и друге године до навршеных 25 година старости.

Једно од мојних средстава у борби против туберкулозе је вакцина БСЖ. Бех Кох је покушавао, а после њега небројени други, да нађу ефикасно средство, којим би могли вршити цепљење против туберкулозе, како то већ чинимо против црних богдја, дифтерије, тифуса итд. Но, није их послужила срећа.

Један од многих који су се, поред ранијих неуспеха, прихватили тог тешког задатка, био је француски лекар Калме. У сарадњи са својим пријатељем, ветеринаром Жереном, пронашао је целиво које делује успешно, а да при томе није ни мало опасно. Ова вакцина је по почетним словима откривача названа БСЖ. У свакодневној пракси за њу се одомаћно назив БеСеЖе.

БСЖ никада не изазива оболења, а увек је способан да мобилизује одбранбене снаге нашег тела, тако да ће зараза обичним бацилима туберкулозе бити потпуно или готово потпуно ослабљена. У организму који смо цепају БСЖ-ом ретко се када развија права туберкулоза. Неки особито тешки облици туберкулозе, као например: упала можданих опни, „галопирајућа“ са наглим распадањем плућног ткива и милијарна туберкулоза, која се брзо и истовремено шири и на разне делове тела, после цепљења никад се више не појављује.

Наравно, не цепа се свако без разлике. Изузевши новорођенчад, код свих се мора направити такозвана Пирке-ова проба или проба по француској лекари Манту. Данас се готово свуда примењује ова последња, јер је најсигурнија и најбржа. Разуме се, ко је већ био заражен тј. који је у Манту позитиван, неће бити вакцинисан са БСЖ-ом.

За шест до осам недеља после цепљења тело је отпорно против туберкулозе. На тај начин отпорност је створена. Међутим, ова током времена полако нестаје. Обично траје од једне до пет година, а негде и више. Ако желимо да цепљени буде стално заштићен, морамо га поново цепају, чим престане да делује прошла вакцина.

Да ли смо цепљењем већ довољно постигли у борби против туберкулозе? Не. Цепљење са БСЖ-ом је само један вид те борбе против туберкулозе. То је само једно али снажно оружје у тој борби. Ако код нас желимо да постигнемо побољшање у сузбијању ове болести, морамо се против ње борити свуда и свим средствима. Зато, поред цепљења, морамо водити бригу за хигијенски начин живота наших студената.

У тој борби треба исто тако упорно и истрајно трагати за сваким туберкулозним болесником, посебно за онима са отвореном туберкулозом који расађују болест. Њих треба изоловати, нарочито у доба масовних вакцинација са БСЖ-ом, из те околности. Очекујемо да ће нам сви студенти помоћи у тој напорној борби за сузбијање туберкулозе на нашим факултетима.

Д-р. Манхајм Микша

НАША КРИТИКА НАИЛАЗИ НА РАЗУМЕВАЊЕ

ЧИМ БУДУ ГОТОВЕ БАРАКЕ ДИРЕКЦИЈА ЋЕ СЕ ИСЕЛИТИ

Редакцију "Народног студента" интересовало је исељавање Дирекције Југословенског државног речног бродарства и приватних станара из студентске задужбине Луке Ђеловића-Требњина, тим пре што ће по свој прилици Универзитет и велике школе ускоро преузети управу студентских домова и менаџи. У вези чланка о томе, који је изашао у прошлом броју нашег листа, наш сарадник је поставио директору Југословенског државног речног бродарства другу Гагићу питање:

"Када ће се дирекција иселити и ослободити зграду за студентски дом?"

Одговор: "Одмах после указивања путем штампе на потребе просторија у којима се сада налази Југословенско државно речно бродарство за проширење речног студентског дома "Милован Ђилас" руководство ЈДРБ-а је предузело потребне мере за исељење. Сама дирекција не располаже погоднијом зградом од ове, али схватајући потребу студената одлучила је да подигне бараке за смештај дирекције. Израда барака је у току и чим буду готове дирекција ће се иселити."

КУЛТУРА И УМЕТНОСТ

Из албума младих уметника

МИРЈАНА ШИПОШ — На раду (линорез)

ЖЕЛИМО ДА ВАС ЈОШ КОЈИ ПУТ ВИДИМО

У предизборној кампањи екипа Културно-уметничког друштва „Бранко Крсмановић“ обишла је неке градове у Србији. Екипа је дала у Чачку, Ранковићеву и Овчар Бању неколико приредаба, чији је програм био испуњен песмама, народним играма скечевима итд. Нарочито је успео наступ на градилшту хидроцентрале у Овчарско-кабларској клисури. Неколико дана по повратку са пута, КУД „Бранко Крсмановић“ примило је писмо од колектива хидрографевинског предузећа „Овчар Бања“. Објављујемо неке делове из тога писма.

„Драги млади другови и другарице, у име радничког колектива хидрографевинског предузећа „Овчар Бања“ желимо да вам се овим писмом најтоплије захвалимо на приредби коју сте дали код нас у част избора за народне посланике.

Можда смо и мислили да ће ваша приредба за нас бити само забава и једна разонода. Сада, после приредбе, више тако не мислимо. Ми у њој видимо нешто више, шире, замашније.

... Ви сте другови и другарице сазнали где смо и шта радимо. Ушли смо у утробу вечних овчарско-кабларских стена, вртимо их, и као црви у дрвету остављамо за собом канале који требају да нам донесу светлост, снагу и енергију. Срећни смо када на овако тешком послу нисмо заборављени баш од оних ради којих чинимо све што можемо, од оних којима ћемо предати све што смо изградил и што градимо. Вашом приредбом уверили сте нас да наше жртве и залагања неће бити узалудна. Кроз њу осетили смо у првом реду вас, нашу омладину, синове и кћери наших радника и сеља-

ка, градитеља социјализма, вас, будућу висококвалификовану народну интелигенцију.

На којој је висини у уметничком погледу била свака тачка нашег обимног програма, ми нисмо у стању да то искажемо језиком драмских, и музичких критичара. Али, другови и другарице, гледајући вашу игру, слушајући вашу свирку, песму и хумор, ми смо дочаравали себи народне традиције, патње и наде наших народа, њихово самоуверење и ви-

Веселе жене Виндзорске

Београдска опера дала је после „Бала под маскама“ још једну оперску премијеру: „Веселе жене Виндзорске“ Ото Николаја.

Ото Николај, немачки композитор, живео је релативно кратко (1810 — 1849). За то време компоновао је неколико опера, две симфоније, гудачки квартет, увертире и песме.

Неко време живео је у Риму, и то се видно одразило у његовим делима (утицај италијанске опере) а допунје се вратио у Беч, где је руководио концертима филхармоније. На његовом опроштајном концерту први пут су изведени оркестарски делови опере „Веселе жене Виндзорске“ (1-IV-1847).

Ова опера писана на садржај и стонменог дела класика светске драмске књижевности Вилема Шекспира

има интересантну и духовиту фабулу која омогућава динамичну и ефектну сценску радњу, али која, ако се потенцира може лако да одведе у водвиљ или бурлеску.

Извођење опере поверено је углавном младим члановима: Софији Станковић, Аници Стојановић, Драгомиру Никовићу, Драгу Старцу, Чедомиру Жарковићу и Мирославу Чангаловићу. Од старијих, учествовали су: Љубица Љубичић, Жарко Цветић и Миливоје Ивановић.

Од успешније интерпретираних улога треба истаћи Драгомира Никовића као Форда, који је показао гласовну сигурност и глумачку убедљивост. Софија Станковић, као Ана музикално је дала своју партију, а Чедомир Жарковић као Слендер, указао је на неке квалитете свога гласовног материјала. Глумачки је деловао природан и нанаметљиво.

Драго Старц као Фентон иако је био интонативно и ритмички сигуран, није оставио бољи утисак. Његове гласовне могућности и овога пута нису биле дорасле захтевима певане партије.

Аница Стојановић је дала глумачки солидно интерпретирану улогу по казујући местимично извесну ритмичку несигурност.

Режија Јосипа Кулунчића учинила је радњу интересантном и ведром; но понекад његова режија је претерано форсирала гротескне елементе (бацање рубља у првој слици и у другој слици сцена са преобученим Фалстафом). Особито је добро успела сцена у шуми у трећој слици.

Балетски и хорски ансамбл деловали су хомогено и увежбано.

Диригент Оскар Данон сигурно је водио извођачки ансамбл и оркестарски колектив.

Овим делом београдска опера употпунила је свој репертоар који је у последње време постао прилично једноличан.

Н. Грба

Омладински дом

Не знам што ми у сећању забеласа далеки наш, давни, омладински дом. Не знам. Ал' ево се споминем, без гласа, и сав сам у спомињању том.

О, како дани лете! Тек лета пет, а ја све мислим: како је давно било! Ал' збиља: ново је обличје добио свет, а и дечаково се лице променило.

Није то само што сам онда био мањи, нешто је друго ту по среди — у мени онај смех живи дан дањи и нема намеру да избледи.

... Мораћу на лето да свратим у наш град и тамо ћу се тихо потсетити на дане када сам био врло млад, више но што се и могло бити.

Стају пред домом у коме сам снове провео, тихо му рећи хвала, знанцу давном, за пут који ме људима повео и испунио ме срећом једноставном.

Б. Живојиновић

Доситеј и његов СРПСКОМ УСТАНКУ

Крајем XVIII века наша земља робовала је потлачена и разједињена. У Србији, Босни и Македонији турско мршћаштво, Хрватска и Словенија под Хабзбуршком монархијом, у Далмацији италијански утицај, Црна Гора је у сталној борби са Турцима.

Једино у Војводини постоји полусамостално српско друштво, које се ослања на старе војничке привилегије и настоји да их сачува. Свештество и официрски кор су у склопу аустријске или угарске феудалне хијерархије. Грађанска класа Војводине је створена, али није довољно јака да буде независан политички чинилац. У војвођанском друштву, као противтежа германском, шири се културни утицај православне и заостале Русије.

Из те друштвене средине израстао је Доситеј, да би прекинуо са усском оријентацијом на Русију; и да би схватања тог војвођанског друштва превазишао у сваком погледу. Његов живот је плодан, занимљив, разноврстан и за наше народе од великог значаја. Зато су о њему написане читаве књиге и још ће да се пишу.

Сироче из Баната, ђак у фрушкогорском манастиру, учитељ у Далмацији, у току целог живота је неуморни путник — увек жељ за знањем и издавањем књига за српски

народ, рационализам, наука, језик и још много важнијег везано је уз лик Доситеја, „оца српске књижевности“. Његова отаџбина на прелазу из века у век био је цео српски народ од поробљених сељачких маса у Београдском пашалуку до српских трговаца у Бечу или Трсту.

У почетку 1804 у Србији букнула је народна револуција, која је прекретница у историји балканских народа и њиховој вековној борби против освајача. Српски сељаци су се немилосрдно обрачунали са турским угњетачима који су их дуго цедили и кињили.

Почетак устанка затекао је Доситеја у Трсту. На прву вест о буни скупља новчане прилоге код богатих српских трговаца и шаље их у побуњену Србију. Од свог новца, којег је увек третирао на штампање књига, шаље 400 форината (половину целокупног имања) устаницима, што је за оно време било велика свота. Већ то показује његову праву љубав према устаљој раји. Одушевљен догађајима у Србији, иако су му најбоља дела у прози, пише песму посвећену српском устанку.

ПОВОДОМ 140 ГОДИНА ОД СМРТИ

ским владиком Петром I, но изгледа да се са владаоцем није могао разумети. Због „српске исурекиције“ Доситеј у Трсту не може да мирује, те 1806 преко Љубљане долази у Сисак а одатле низ Саву у Земун. Одмах се повезује са устаницима, а у септембру код Смедерева стаје на српску груду. Исте јесени иде као делегат Правитељствујућег совјета у Букурешт у главни стан царске војске. Следеће, 1807, године је краће време у Земуно, ради успостављања веза са Србима из Војводине. Поново се враћа у Србију, да је не напусти до смрти.

У ослобођеној Србији Доситеј је нашао Отаџбину. Пружила му се прилика да на заласку свога живота делимично спроведе просветитељске идеје у дело. Остварила се данашња жеља вечитог путника. У Београду 1808 отвара Велику школу, у којој је први ђак рационалист Доситеја био будући романтичар Вук. То је прва велика школа у Србији и може се рећи да од ње води порекло Београдски универзитет. Србија свог писменог свештества није имала. Доситеј 1810 године у једној кући код Видин-кашпе оснива богословију, где већину предмета сам предаје.

У слободној земљи развија ширу просветну делатност, колико су прилике и људи тог времена омогу-

ћавали. У Београду још раније купује кућу, да оснује штампарију, чим се земља смири. Међутим, у томе није успео. Тада се у Србији за књиге много не мари, Доситеј то најбоље осећа на себи, јер је претстао писати и штампати књиге а више се бави државним пословима.

Предлаже Правитељствујућем совјету низ мера за побољшање управе и судства, а поред осталог, да се у ту сврху доведу школовани људи из Војводине. Касније и сам постаје члан Правитељствујућег совјета и први „попечитељ“ (министар) народне просвете.

Као најобразованији човек међу устаницима, Доситеј се особито користио за састављање докумената и за депутације. Карађорђе и друге народне вође су га уважавали, а он према непписаним сељацима није показао ни трунке надмености, шта више, однос између старешине и Доситеја био је ордачан. Војводе му доноси разне поклоне и просто га мазе.

Аустријске власти преко својих агената редовно су примале извештаје о Доситејевој просветитељској делатности, ради тога издале су наредбу: „да га се убије чим преократи аустријску границу“. Стари Доситеј није дочекао пораз устанка, да би морао да бежи преко границе или у планину. Живот му се угашио у слободној Србији крајем марта 1811 године.

Доситеју се испунило оно што је писало у попечитељској дипломи, коју је добио од Карађорђе: „бесмртно име у вечитим књигама отаџбине је заслужио“.

Ванармиско војно васпитање и спортске организације

Никада раније није садржај рада Савеза бораца био тако уско повезан са садржајем рада спортских организација. Ванармиско војно васпитање народа и подизање војне готовости читаве земље повезао је Савез, као и све друге наше масовне организације, на заједничком задатку. У досадашњем раду спортске организације на Универзитету и великим школама мало су учиниле за ванармиско војно васпитање студената. Сем неких организација (планинарске и донекле стрељачке), које су својим радом углавном освјетлиле успомене из Народно-ослободилачког рата и на примерима бораца Народне револуције васпитавају своје чланове, остале организације овом питању нису поклањале скоро никакву пажњу. Данашња ситуација је таква да наше спортске организације морају у том погледу коренито изменити садржину свога рада.

ПЛАНИНАРСКА ДРУШТВА

Планинска друштва су организације у којима је најшира основа пуни развој ванармиског васпитања. Планинска организација Универзитета и великих школа је наша најмасовнија организација која броји преко 3000 чланова. Она је истинита за годину дана, организовала 146 излета са преко 3300 учесника, али њен садржај рада није уопште или само повремено обухватио елементе ванармиског васпитања. Зато је потребно да сваки будући излет студената — планинара буде пропраћен стрељачким такмичењима, разним предавањима о пружању прве помоћи, транспортовању рањеника, предавањима из војних вештина, топографије и др. Организовање разноразних курсева (курс за водиче, курс прве помоћи и др.) учиниће рад у друштвима још богатијим и интереснијим. То ће све омогућити да се студенти на многобројним излетима, турама и маршевима упознају са приказима главних планина, са маркирањем планинских путева, изградњом планинарских објеката, опремом планинара и др. Кроз краће и дуже туре чланови се упознају са снажањем у планинама, са основама алпинизма и службом планинарског спасавања. Маршујући преко дана, планинари се упознају са лепотама наше земље и историским местима где су вођене борбе за ослобођење. Кроз такав рад планинари се навикавају на читање специјалних карата, оријентацију на терену, логоровање под шаторима, учешће у ходану и друге елементе. Доцније, као вође излета, биће способни да своје знање пренесу на млађе планинаре, што ће знатно утицати на омасовљење овог спорта.

СТРЕЉАЧКЕ ДРУЖИНЕ

Када би се оцењивала важност спортских организација по томе колико је њихов редован задатак повезан са ванармиским војним васпитањем, онда би стрељаштво без сумње дошло на једно од првих места. Досадашње слабости у раду стрељачких организација углавном су долазиле услед недостатка муниције и стрелишта. Данас, ситуација се знатно изменила и студенти Београда имају све услове да науче и овај спорт. Три пута недељно (уторник, четвртак и петак од 13 ч.) на стрелишту у Миријеви сада вежбају студенти.

За време бављења на стрелишту, слободни часови се могу користити за изучавање војних вештина, упознавање оружја, испитивање употребе експлозива, за учење пешадских борбених правила итд. Уз то, наравно, треба изучавати и све остале вештине толико потребне једном војнику: сигнализација, оријентација на карти и бусоли и др. Истовремено не сме се заоставити ни политичка обука и идеолошко-васпитни рад, како би се код чланова непрекидно развијао дух и борбеност социјалистичког патриотизма. Све ово могу изучавати и користити и планинари као и остали спортисти приликом масовних излета.

ПЛИВАЊЕ И ВЕСЛАЊЕ

На Универзитету и великим школама не постоје пливачке и веслачке организације сем на Државном институту за физкултуру. Међутим, и поред тога постоје могућности да се што већи број студената упозна са овим спортовима, важним за ванармиско васпитање. Приликом излета само онај планинар ће моћи претити реку који буде знао пливати. Треба користити разне вежбе: прелаз реке на сплавовима, пливање у одећу, пливање са оружјем и др. Јер, знати пливати, возити чамац и барку, управљати са сплавовима и спуштати се низ набујалу реку, скакати у воду, пливати под водом, пратити прелазе преко реке, возити се кајаком низ брзаке, — потребно је сваком студенту, члану једне спортске организације. Искуство је показало да су борци наше Армије за време рата, под ударцима непријатељске ватре, захваљујући баш познавању ових вештина, успевали да изврше своје задатке, пренесу пошту, заповест, оружје или рањенике.

Као прошле и ове године ће око 6.000 студената провести свој одмор на мору или у планинама. Зато је потребно већ сада мислити да студентска летовалишта овог пута буду обезбедена са инструкторима пливача и веслача и са набављеним баркама, чамацима и кајама, пушкама и муницијом и другим потребама, којима ће се студенти заинтересовати.

ОРИЈЕНТАЦИОНО ТРЧАЊЕ

Наше спортске организације имају за циљ да код људи јачају правилно телесно васпитање. Зато је разумљиво што је права особина коју треба да има сваки борац физичка кондиција, слично способности коју има сваки тренирани спортиста. Основна атлетска дисциплина којом се стиче физичка кондиција јесте трчање. Комбинујући трчање у природи

(крос) са задацима којима се треба брзо и правилно оријентисати на терену, имамо оријентационо трчање.

Оријентационо трчање је нова дисциплина, недавно уведена код нас, иначе јако популарна у многим европским земљама. Са пуно успеха пре два-три месеца први су је извели студенти ДИФ-а. Појединачно или група добију на самом старту географску карту и компас са задатком да до одређеног циља пређу утврђену трасу. Да би се установило да ли се такмичар креће тачно по означеном путу, постављају се на путу контролна места. Уколико такмичар заобилази бар једну контролу, мора бити дисквалификован. Као што се види, о победи не одлучује само физичка кондиција већ и добро и брзо читање карата.

Наше спортске организације, нарочито планинарске, предвиђају многобројне масовне излете током године. То им омогућава да могу организовати и кросове ове врсте тим пре што овакве приредбе не изискују (сем изучавања читања карата) чеке нарочите припреме. Иначе, све остале организације (Централно гимнастичко друштво и спортска друштва) која ће се ове сезоне одржати на Универзитету и великим школама и по њиховом садржају свог рада, могу такође доста допринети да ванармиско војно васпитање заиста постане саставни део активности свих спортских студенатских организација.

Сл. Ш.

Спорт

ИЗЛЕТИ, МАРШЕВИ И ТУРЕ ПЛАНИНАРА

На недавно одржаној скупштини Универзитетског одбора Планинарског Савеза Србије истакнути су успеси студената — планинара. За годину дана планинарско друштво Универзитета и великих школа обухватила су преко 2.800 студената, који су за ово време направили 146 излета, тура и похода, уз учешће 3.397 студената.

Годишњи план рада...

Овогодишњи план рада Универзитетског одбора ПСС биће врло богат и разноврстан, прилагођен могућностима и важности овог спорта. Поред два планинарског марша (дневни и ноћни), Одбор ће организовати 4 масовна излета на којима ће учествовати чланови свих друштава ради још већег зближења и упознавања. Студенти ће првенствено посећивати места позната из Народноослободилачке борбе, упознавајући се тако са претеклим догађајима. Универзитетски одбор ће такође организовати курс за планинарске водиче као и курс за санитетске помоћнике. План даље предвиђа популаризацију стрељаштва и одржавање такмичења приликом

прављења излета, учешће студената на пошумљавању терена и изградњи домова као и сакупљање лековитог биља на излетима чиме ће друштва доћи до извесних прихода и тако се прилично финансијски, поред осталих прихода, осамосталити. Поред учешћа у Титовој штафети и на другим приредбама и манифестацијама, чланови друштава ће пружити своју помоћ и новооснованим друштвима по средњим школама и домовима ученика у привреди.

КРАТКЕ ВЕСТИ

Планинарство. Планинари Србије прославиће и ове године свој традиционални "Пролећни дан планинара". Овај дан ће носити обележја прославе "50 година планинарства у Србији". Студентска планинска друштва, заједно са осталим друштвима у Београду, организоваће масовне излете на оближње планине.

ИЗЛЕТ ПЛАНИНАРА

Око 100 чланова планинарских друштава "Јастрбца", "Таре" и "Гоча", направили су у недељу излет до Петнице Пећине код Ваљева. (Д. Н.)

ПОБЕДЕ „ТЕХНИЧАРА“ И „МЕДИЦИНАРА“

(Од дописника са факултета)
Падинска Скела. У недељу је фудбалска екипа СД „Техничара“ одиграла први првенствени сусрет у оквиру такмичења за II разред Београда. „Техничар“ је заслужено победио домаћег „Пољопривредника“ 5:2 (2:2). Састав „Техничара“ је био

Манић — Кандић, Хацихметовић — Анђелковић, Најчевски, Вујовић — Величковић, Маричић, Мариновић, Качаревић, Василић. Голове су постигли: Маричић 2, Мариновић 2 и Качаревић 1. Најбољи играчи на терену били су Василић и Качаревић. М. К.

„МЕДИЦИНАР“ — „ЦРВЕНА МАШИНА“ 3:0

„Медицинар“ је требало у недељу да одигра први сусрет у оквиру такмичења за првенство I разреда Београда са „Црвеном машином“ из Железника. Противник није дошао, та је утакмица регистрована 3:0 за „Медицинар“.

ФУТБАЛСКИ ТУРНИР

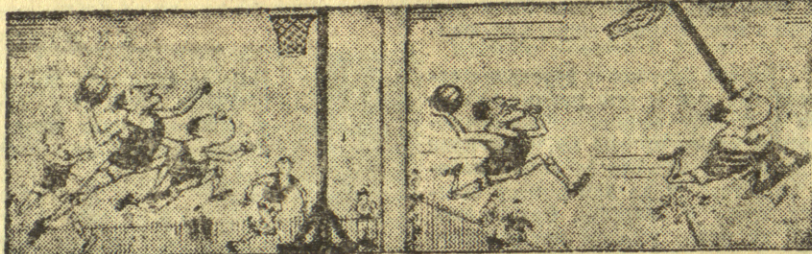
НА ЕКОНОМСКОМ ФАКУЛТЕТУ

У првом сусрету друга година је победила прву са 2:1, док је четврта савладала трећу са 4:3.

У финалном сусрету састали су се победници из првог кола: друга и четврта година. Победа је заслужено припала другој години, која је савладала свога противника 4:1 и тако постала првак турнира.

П. К.

СТРАНИ ХУМОР

Кроз Кину — о Кини

Интересантна је земља Кина. Огромно пространство од око 11 милиона квадратних километара. Ту спадају пустиње и најплоднији крајеви света са по два-три жетве. Високе планине са великим снеготом, непрегледне висоравни и равнице, које замарају човечије око. Једна петина становника земљине кугле смештена је у равницама Жуте и Плаве Реке на пограничним висоравнима и расутиим пустињама. Више од једне трећине кинеске границе је морска обала, али је, ипак, Кина континентална земља. На истоку, паралелно са морском обалом изграђена је модерна железница, а на западу огромне области су без икаквих путева и веза. Најважније њене морске везе иду преко туђих територија — преко Северне Кореје, Индокине и Бурме. И још једна супротност кара Кином: енормна природна богатства, сјајни предуслови за развитак индустрије, местимично и саобраћаја и не вероватно неравномерно и неразвијена индустрија и саобраћај. Тако је Кина права земља супротности.

Интересантно је да данас, иако је у Кини победила потпуно револуција, још четири земље имају своје поседе: Британија држи Хонг-Конг, Португалија Макао, Француска Квангчуоуан и Совјетски савез Порт-Артур и подручје Дарјем. Притисак са севера све је већи, јер Совјети показују велико разумевање и интересовање за кинеска неискоришћена богатства.

ШТА ИНТЕРЕСУЈЕ СТРАНЦЕ

Многи извори и публикације се не слажу, понекад су то катастрофалистички, са проценом природних богатстава у Кини. Ипак, сви су једно признали: Кина располаже са толиким изворима природних богатстава, који се могу мерити са богатствима САД и Совјетског Савеза.

Јачина енергетских извора Кине је доста велика. Иако непотпуно испитано, рачуна се да Кина по залихама угља заузима четврто место у свету. Квалитет угља је врло добар, јер су то већином лежишта антрацита и угља који се може коксирати. Распоред угља је карактеристичан, као и распоред свих осталих резерви Кине. Али опет супротност: најбогатије провинције у угљу — Шанси и Шенси леже у унутрашњости, северно од Хоанг-Хоа. На другој страни, провинције које су далеко сиромашније угљем, а налазе се ближе железничким везама и мору, несразмерно се више експлоатишу.

Источна страна Хималаја, са водама, чији је пад по 2.500 метара и две велике реке, пружају могућности да Кина изгради безброј електричних постројења. Рачуна се да она има потенцијал водене енергије већи него све земље Азије и Далеког Истока. Супротно томе, Кина по проценту искоришћене водене енергије стоји међу последњим земљама Азије. Од 109 милиона квч. инсталирано је свега 0,5%. На Хоанг Хоу планирано је 11 хидроцентрали са огромним потенцијалом. Американци и Џорџ Маршал, док су још били у Кини, пројектовали су читав систем хидроцентрали на Јанг-Цеу.

О нафти се још увек нагађа. Подаци, које је дала Економска комисија за Азију и Далекосток, говоре да у северозападним провинцијама Кине (Кансу и Синкјанг) има толико нафте да ова места могу постати једна од великих подручја производње нафте у свету. Сада ти извори нису искоришћени, а експлоатација ће бити проблем све док се не реши и питање транспорта, јер се

лежишта налазе у тешко приступачним крајевима где нема ни обичних путева.

Минерална богатства којима располаже Кина врло су разноврсна. Рачуна се да Кина располаже са 5 минерала чије резерве имају светску важност: тунгстен, антимон, калајем, живом и бокситом. Тунгстена, који је важан за производњу квалитетних врста челика, има у количинама које су половина укупних светских залиха. Лежишта антимона претстављају 60% светских залиха. Осталих минерала Кина има сразмерно мање. Нарочито је то осетно на гвозденој руди, али су зато доста повољније залихе бабра, олова, цинка, фосфата итд.

„КИНЕСКИ ПРИЈАТЕЉ“

Овако огромно енергетско и минерално богатство Кине није ни из далека искоришћено. Супротностима њеног пространства, земљишта, распореда становника, саобраћаја и пољопривредне производње придружује се и супротност између развијености природних богатстава и неразвијености капацитета њиховог коришћења. Лака индустрија се донекле развила, док тешка заостаје. Главна лежишта природних богатстава нису уједно и главни произвођачи, јер се налазе у унутрашњости, на местима где су слабо развијене комуникације. На северу су Јапанци годинама развијали индустрију која је њима погодовала: тешку и ратну. Нешто важнији индустријски центри израшли су на обалама Жутог Мора, а нарочито у Шангају који има 64 текстилне фабрике. У провинцији Шечуанг, од 1945 године, за потребе

Кинеске револуције подигнуто је преко 5.000 предузећа. То је у кратким цртама укупна индустрија која се развила на тако огромним природним богатствима.

Ако би хтели да кажемо шта Кини недостаје, онда би на првом месту могли рећи: потпуна независност и искрени пријатељи који би били у стању да јој помогну у њеном индустријском развоју. Међутим, сада се као једини њен „искрени пријатељ“ јавља Совјетски Савез. Први већи „знак пријатељства“ био је непосредно после рата, када су Совјети из Манџурије одделили велики део постројења, и по речима једне комисије, уназдили ту најразвијенију покрајину Кине за читаву једну генерацију.

Кина располаже са предусловима да постане велика сила у Азији и целом свету. Многе супротности њене привреде могу бити успешно откловене. Само, ово питање има и другу страну: хоће ли данашње руководство Кине наставити и у изградњи земље добре традиције Кинеске револуције или не. Чињеница да Совјетски Савез још увек претставља политички и економски Кину у међународним форумима и мешање Кине у корејски сукоб су симптоми који засада говоре да на данашње маопетунговско руководство много утиче СССР. А досадашња пракса СССР-а даје нам пуно право да верујемо да ће развити кинеску привреду на начин који је сличан јапанском: развити оно што је потребно, а остало занемарити. Последњих месеци појављују се неке клише отпора према Совјетском Савезу и Мао Це Тунгу. Иако јавност још увек не зна много о том покрету, ипак нас и оскудна обавештења наводе да са више оптимизма гледамо на будућност Кине.

